

Helse- og omsorgsdepartementet
v/ postmottak@hod.dep.no

Dato:
05.08.2020

Høringssvar NOU 2020: 1 Tjenester til personer med autismespekterforstyrrelser og til personer med Tourettes syndrom

Vi viser til departementets høringsnotat av 20. april 2020. Likestillingssenteret gir under sine innspill til NOU 2020:1 – Tjenester til personer med autismespekterforstyrrelser og til personer med Tourettes syndrom.

Likestillingssenteret er et tverrfaglig kompetansesenter på likestilling. Senterets målsetting er å bidra til et inkluderende og rettferdig samfunn med like muligheter for alle. Målsettingen er knyttet opp mot et bredt likestillingsbegrep som inkluderer alle diskrimineringsgrunnlagene. Senteret tilbyr kompetanseheving på kjønn og likestilling samt utviklingsarbeid tuftet på forskningsbasert likestillingskunnskap til offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner og privat næringsliv. Arbeidsmetodene er kurs og konferanser, utviklingsnettverk, prosessveiledning, mentoring, kartlegging, forskning og utredning. Våre fire hovedarbeidsområder er barn og unges oppvekstmiljø, samfunnsutvikling og deltakelse, arbeidsliv og likeverdige offentlige tjenester.

Overordnede tilbakemelding

Likestillingssenteret støtter i hovedsak utvalgets anbefalinger. Vi vil spesielt rette oppmerksomheten mot økt tilgjengelighet av tjenestetilbudene og kompetanseheving i skole- og helsestasjonstjenestene, samt i de kommunale førstelinjetjenestene.

Vi er også svært positive til at tiltak og tjenester skal styrke egenmestring hos personer med autismespekterforstyrrelser og personer med Tourettes syndrom. Dette vil bidra til å styrke brukers rett til selvbestemmelse og medvirkning i eget liv.

Vi er imidlertid kritiske til utvalgets manglende kjønnsperspektiv og likestillingsperspektiv. Likestillingssenteret har i 2020 gjennomført en analyse av hvorvidt likestilling tematiseres i mandatene til offentlige utredningsutvalg og hvorvidt utvalgsmedlemmene utgjør et mangfold (Kolberg 2020).

Kun ett av de undersøkte utvalgsmandatene tematiserer kjønnslikestilling eksplisitt. Etter aktivitetsplikten for offentlige myndigheter og utredningsinstruksen mener Likestillingssenteret at alle utvalg skal pålegges å vurdere likestillingsspørsmål knyttet til mandatet.

Når det gjelder mangfold blant utvalgsmedlemmene mangler det særlig kvinnelige ledere, medlemmer med utenlandsk bakgrunn, eldre kvinner og yngre menn.

Offentlige utvalg forholder seg til det mandatet de har fått. Departementet som setter ned utvalget har ansvar for å innarbeide nødvendige krav i mandatet. Likestillingssenteret mener det er bekymringsfullt at aktivitetsplikten til offentlige myndigheter ikke ser ut til å være ivaretatt når offentlige utredningsutvalg oppnevnes.

Likestillingssenteret foreslår derfor at følgende setning tas med i mandatet til alle offentlige utvalg som settes ned:

Utvalget skal vurdere likestillingsspørsmål knyttet til mandatet (Kolberg 2020:1).

Manglende kjønns- og likestillingsperspektiv i utvalg påvirker utvalgets prioriteringer og anbefalinger. Vi legger følgelig med analysen, slik at dette på sikt kan bedre ivaretas ved utnevning av utvalg og ivaretagelse av mandat.

VIP – Viktig interessant person

Likestillingssenteret vil også gjøre Helse- og omsorgsdepartementet oppmerksomme på vårt tilbud for nettopp å styrke egenmestring for personer med intellektuelle funksjonsnedsettelse. VIP skal gi mennesker med tjenestebehov bedre evne til å forstå egne følelser, evne til å sette grenser og forstå hva som er vold og overgrep. VIP-programmet består av 12 moduler som tar opp temaene følelser, grensesetting, vold og overgrep. Hver modul varer i to timer og deltakerne møtes en gang i uken over 12 uker. Modulene er satt sammen av mange praktiske øvelser og små kunnskapsbolker som skal utfordre og styrke kunnskapen hos deltakerne.

VIP i Norge er i pilotfasen, finansiert av Bufdir og Sekretariatet for konfliktrådene og driftes av Likestillingssenteret og SMISO Hamar. Vi ser frem til samarbeid om videre utvidelse av programmet i Norge i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, og er positive til at tilbudet skrives inn som anbefalt i fremtidig oppfølging av NOU 2020:1.

Mer informasjon om VIP kan dere finne her: <https://likestillingssenteret.no/vip-viktig-interessant-person/> eller ved å ta kontakt: annette@lss.no

Ønskelig å være høringsinstans

Vi vil avslutningsvis gjøre oppmerksom på at vi gjerne står som høringsinstans i flere henseender fra Helse- og omsorgsdepartementet da likestillingsperspektivet i helse og omsorg er en viktig del av Likestillingssenterets arbeid.

Med vennlig hilsen

Direktør

Referanser:

Kolberg, L. 2020. [Likestilling i offentlige utvalg](#). Rapport 1/2020. Likestillingssenteret, Hamar.